

Horsens Kommune

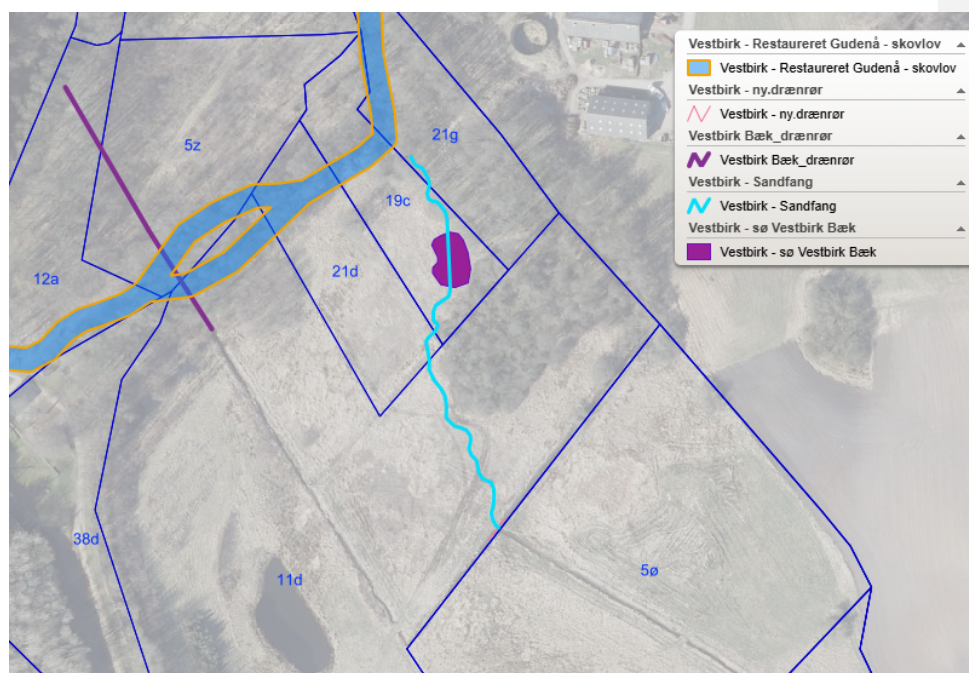
Afs. Horsens Kommune, Natur og Miljø,
Chr M Østergaards Vej 4, 8700 Horsens

Sagsnr.: 06.02.25-K08-1-26

Dato: 16. februar 2026

Screeningsafgørelse, Regulering af Vestbirk Bæk er ikke omfattet af krav om miljøvurdering (ikke VVM-pligt)

Horsens Kommune har den 19. januar 2026 modtaget en ansøgning fra Horsens Kommune, Team Vandløb om regulering af Vestbirk Bæk beliggende på matriklerne 11d, 21d, 19c, 21g, 5ø, Vestbirk By, Østbirk og matr.nr. 5z, 12a, Gammelstrup By, Tønning. Se matrikeloversigt figur 1.

Luftfoto 2025. ©GeoDanmark. Matrikeloversigt.

Ansøgning og ansøgningsskema er indgivet i henhold til miljøvurderingslovens*§ 18. Projektet er omfattet af bilag 2, pkt. 10f i miljøvurderingsloven.

Horsens Kommune

Før det ansøgte projekt kan gennemføres, skal myndigheden jf. miljøvurderingslovens § 16 skriftligt have meddelt bygherren, at projektet ikke antages at kunne medføre væsentlig indvirkning på miljøet.

Afgørelse

Horsens Kommune har på baggrund af en screening vurderet, at det ansøgte projekt ikke kan påvirke miljøet væsentligt. Projektet er derfor ikke omfattet af krav om miljøvurdering (ikke VVM-pligt). Afgørelsen er truffet i henhold til miljøvurderingslovens § 21. Se lovhenvvisninger bilag 1.

Screeningsafgørelsen er **ikke** en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgning inkl. screeningsskema modtaget 19.1.2026 og på baggrund af miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet. Se ansøgningsmateriale og screeningsskema i eksternt vedhæftet bilag; 2.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. jf. miljøvurderingslovens § 39.

Begrundelse for afgørelsen

Horsens Kommune har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøkonsekvensrapport.

I afgørelsen er der lagt vægt på følgende:

- Regulering af vandløbet sikrer, at der er fri passage i nærliggende Gudenå, når denne omlægges sommeren 2026.
- Vandløbet reguleres således, at der ikke sker forringede afvandingsforhold for de opstrøms liggende matrikler.
- Vandløbets regulering medfører ingen afstrømningsmæssige gener for nedstrøms liggende lodsejere
- Reguleringen forbedrer vandløbets kvalitet som levested for fisk og smådyr.

I vurderingen af det ansøgte er der i øvrigt lagt vægt på, at projektet er af begrænset karakter og at Vestbirk Bæk får en naturlig placering i det omkringliggende landskab, at vandløbet anlægges gennem en ensartet del af en højstaudemose og i øvrigt ikke er i konflikt med natur- og miljøbeskyttelsesinteresser i det åbne land.

Vurderingen er uddybet og begrundet nedenfor i forhold til kriterierne i bilag 6 i miljøvurderingsloven, hvor der er vurderet på projektets karakteristika, placering og potentielle indvirkning på miljøet.

Beskyttet natur, Natura 2000 og beskyttede arter

Beskyttet natur

Vestbirk Bæk reguleres gennem et moseområde, der er beskyttet mod tilstandsændringer af naturbeskyttelseslovens § 3. Idet projektet medfører en forbedring af naturtilstanden i Vestbirk Bæk og idet den mose, som Vestbirk Bæk forlægges igennem, er ensartet højstaudemose, vurderes det samlet, at naturtilstanden i både mose og vandløb øges. Dette begrundes med, at det fritliggende vandløb gennem mosen

Horsens Kommune

skaber en større variation, end området huser i dag. Samlet vurderes projektet derfor at få en positiv betydning for mosen, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Natura 2000

Projektet er beliggende i en afstand af ca. 4 km fra nærmeste Natura 2000 område: Natura 2000-område nr. 52, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. På baggrund af den relativt store afstand mellem projektområdet og nærmeste Natura 2000 område samt projektets karakter, vurderes det, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke naturområder og arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag væsentligt, hvorved der ikke skal foretages en konsekvensvurdering af projektets virkninger på nævnte Natura 2000-område jf. habitatbekendtgørelsen. Se fuld habitatvurdering bilag 3.

Projektet vil ikke være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet, idet der ikke er faktiske planer herom inden for projektområdet.

Beskyttede arter

Horsens Kommune har kendskab til, at der i umiddelbar nærhed af projektområdet forekommer følgende bilag IV arter; stor vandsalamander, spidssnudet frø, odder, grøn mosaikguldsmed, grøn kølleguldsmed og arter af flagermus.

Kommentar [MJ1]: Hvad med grøn mosaikguldsmed og grøn kølleguldsmed som du nævner i bilag 3

Der berøres ingen vandhuller ved projektet og det udelukkes derfor, at yngleområder for stor vandsalamander og spidssnudet frø påvirkes. Der berøres ingen krat ved det ansøgte, som indeholder muligheder for skjul for odderen, og det kan derfor udelukkes at det ansøgte projekt påvirker potentielle yngleområder for odderne.

Ny Vestbirk Bæk graves gennem en permanent vanddækket højstaudemose. Arealet udgør derfor ikke et egnet rasteområde for odder, stor vandsalamander og spidssnudet frø, da disse arter raster i områder, hvor der er mulighed for skjul og der ikke er permanent vanddækkede. Det er derfor kommunens vurdering, at de arealer, hvor Vestbirk Bæk forlægges til, ikke udgør egnede yngle- og rasteområder for hverken stor vandsalamander, spidssnudet frø eller odder.

Idet der ikke påvirkes hverken bygninger eller ældre træer med hulheder og sprækker ved det ansøgte, kan det udelukkes, at projektet berører yngle og rasteområder for arter af flagermus.

Horsens Kommune har i øvrigt ikke kendskab til forekomst af bilag IV arter, rødlistede arter eller fredede arter i eller i umiddelbar nærhed af projektområdet.

Se fuld habitatvurdering i bilag 3.

Ressourcer og affald inkl. spildevand

Projektet medfører ikke et væsentligt ressourceforbrug og affaldsproduktion.

Gener m.v.

Projektet medfører ikke væsentlige påvirkninger fra støv, støj eller lys i hverken anlægs- eller driftsfasen.

Horsens Kommune

Bygge- og beskyttelseslinjer samt fredninger

Projektområdet ligger delvist indenfor åbeskyttelseslinjen. Idet der meddeles tilladelse efter vandløbsloven til reguleringen, er projektet omfattet af undtagelsesbestemmelserne, jf. naturbeskyttelseslovens § 16, stk.2,1.

Projektområdet er omfattet af skovbyggelinjen. Idet der ved det ansøgte ikke opføres bygninger, er denne byggelinje ikke relevant i det ansøgte projekt.

Projektområdet er i øvrigt ikke beliggende inden for områder med bygge- og beskyttelseslinjer, inden for fredninger eller i kystnærhedszonen.

Jord samt overflade- og grundvand

Opravet jord fra nyt forløb af Vestbirk Bæk håndteres efter gældende regler for jordflytninger.

Projektet medfører ikke en forringelse af overfladevand eller grundvandsforekomsters kvalitative og kvantitative tilstand, og den hindrer ikke målopfyldelse for Vestbirk Bæk eller Gudenåen, jf. Vandområdeplan 2021-2027, genbesøg. Se vurdering af målsatte vandforekomster i bilag 4.

Arealer og landskab

Ny Vestbirk Bæk ligger indenfor kommuneplansområderne; økologiske forbindelseslinjer og særlige værdifulde naturbeskyttelsesområder. Det er kommunens vurdering, at etablering af et ikke rørlagt vandløb, der tilpasses naturligt i området og som medvirker til, at områdets samlede naturtilstand øges, er i overensstemmelse med retningslinjerne for disse kommuneplanstemaer.

Ny Vestbirk Bæk ligger indenfor lavbund, der kan genoprettes. Idet projektet søger at genskabe den oprindelige Vestbirk Bæk, er det kommunens vurdering, at projektet er i overensstemmelse med retningslinjen for lavbund, der kan genoprettes.

Ny Vestbirk Bæk ligger indenfor bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber. Idet det nye vandløb tilpasses omgivelserne, vurderes det nye vandløb at være i overensstemmelse med retningslinjerne for disse landskabelige kommuneplanstemaer.

Bygherre har i øvrigt ikke oplyst om, og Horsens Kommune har ikke kendskab til, historiske, kulturelle, arkæologiske, naturmæssige eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt påvirket af projektet.

Kumulative påvirkninger

Der er ikke andre projekter i området, der kumulativt kan overskride fastlagte miljøkvalitetskriterier.

Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser

Der forventes ikke nogen grænseoverskridende påvirkninger fra det ansøgte projekt.

Samlet vurdering

Horsens Kommune

Projektet vurderes ikke at påvirke Natura 2000-områder, eller fredede-, rødlistede- og bilag IV arter negativt. Der vurderes at der sker en samlet positiv tilstandsændring i naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, som følge af realisering af projektet. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke genererer emission eller udledning af stoffer til luften, grundvandet eller øvrige våde recipienter.

Det er derfor Horsens Kommunes vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste ikke vil kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Faktiske oplysninger

Projektområdet/det ansøgte fremgår af figur 2.

Figur 2. Klip fra ansøgningsmaterialet: Luftfoto 2025. © GeoDanmark. Nyt forløb af Vestbirk Bæk med etablering af sandfang på strækningen. Nuværende forløb af Vestbirk Bæk

Horsens Kommune

Bæk anvendes fremadrettet til afvanding af arealer nordøst og vest for projektområdet. Den rørlagte del af denne strækning fornys.

Sagens faktiske oplysninger

Baggrund for ansøgningen

Hensigten med regulering af Vestbirk Bæk er at skabe forbindelse mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk, når Gudenåen sommeren 2026 forlægges til dens oprindelig placering umiddelbart nedstrøms Vestbirk Bæk. Omlægning af Vestbirk Bæk er nødvendig, da den rørlagte strækning af Vestbirk Bæk ligger så højt, at den vil komme til at ligge tværs gennem kommende Gudenås vandløbsprofil når denne, sommeren 2026, omlægges til at løbe gennem tidligere åslyng.

For at sikre eksisterende afvanding fra arealer nordøst og vest for omlagt Vestbirk Bæk, bibeholdes den åbne grøft og rørlægningen. På den rørlagte del af strækningen, ændres rørdiameteren fra Ø700 til Ø160. For den del, der krydser ny Gudenåen, lægges røret i en lavere kote, således røret får en placering under den ny vandløbsbund. For den del af røret, der ligger efter den ny Gudenå, placeres nyt rør inde i det gamle rør. Der fyldes op med beton mellem nyt og gammelt rør.

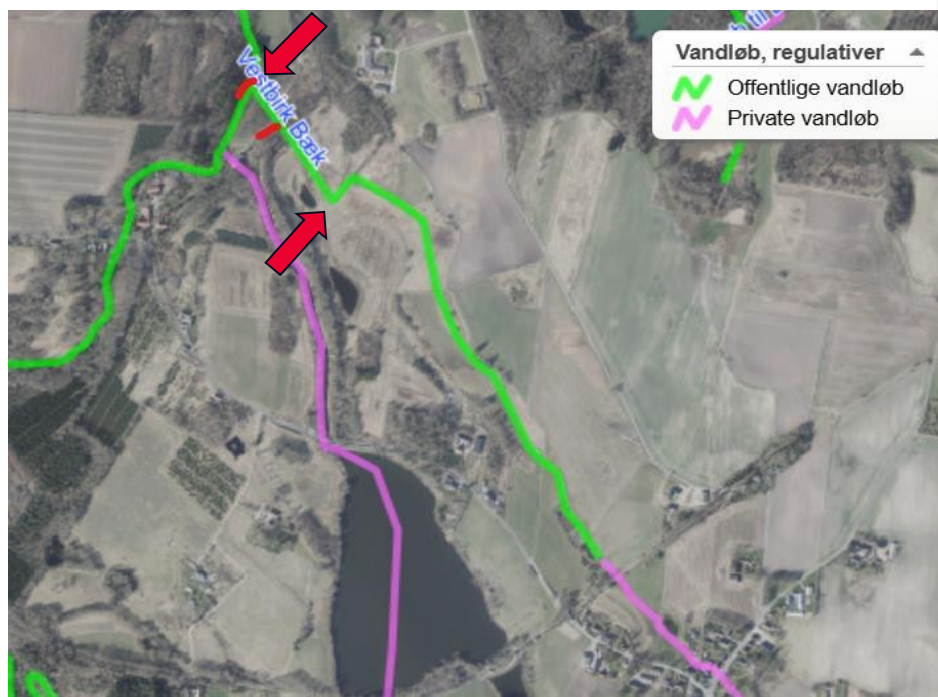
For at lodsejer fremadrettet kan passere det nye vandløbstracé, ilægges to overkørsler; en opstrøms og en nedstrøms sandfanget.

Horsens Kommune, Team Vandløb er bygherre på projektet. Reguleringsprojektet gennemføres sommeren 2026. Alle anlægs- og driftsudgifter afholdes af Horsens Kommune. I forbindelse med gennemførslen af projektet vil eksisterende forløb fortsat være offentligt vandløb og nyt forløb vil i forbindelse med revidering af vandløbsregulativet blive optaget som offentligt vandløb.

Vestbirk Bæk

Vestbirk Bæk er et mindre tilløb til Gudenåen, der løber i et åbent løb fra umiddelbart nedstrøms Vestbirk By til ca. 120 m opstrøms Gudenåen, hvorefter bækken på de sidste 120 m er rørlagt. Vandløbet fremgår af figur 3 nedenfor. Vandløbet er privat til nedstrøms Vestbirk By, hvorefter vandløbet er offentligt. Der er udarbejdet et regulativ for Vestbirk Bæk. Reguleringen af Vestbirk Bæk indarbejdes i næste revidering af regulativet.

Horsens Kommune

Figur 3. Luftfoto 2025. CC By GeoDanmark. Den del, af Vestbirk Bæk, der ønskes reguleret, er markeret med røde pile. Den rørlagte del af Vestbirk Bæk er angivet med røde streger.

Besigtigelse

Ansøger har gennemgået Vestbirk Bæk, og beskriver vandløbet således:

I forbindelse med skitsering af nærværende reguleringsprojekt er hele Vestbirk Bæk blevet gennemgået visuelt. Vestbirk Bæk er et mindre vandløb med en bundbredde på ca. 80 cm. Vandløbsbunden udgøres primært af sand/småsten samt mudder. Der er udbredt sandvandring i bækken.

Vandløbet ligger 0,5-1 m under terræn. Vandløbet har et godt fald på 8-10 promille ned til starten af den strækning, der indgår i nærværende reguleringsprojekt. Den strækning af Vestbirk Bæk, der er omfattet af reguleringen, har et mindre fald på 2-3 promille. Den rørlagte del af strækningen vurderes ikke passabel for fisk.

Supplerende er vandløbet blevet målt op med gps. Målinger fremgår af Regulativkontrol Vestbirk Bæk, bilag 2.2.

Besigtigelse af beskyttet mose

Horsens Kommune har kortlagt mosen sommeren 2025. Kommunen beskriver mosen således: Strækning, hvor Vestbirk Bæk skal graves, domineres af almindelig mjødurt og i nordlig del også af kærstar. Vegetationen er høj og tæt mosevegetation. Supplerende vokser der mosebunke, almindelig fredløs, hindbær, stor nælde, vandpileurt, almindelig rapgræs, rørgræs, lysesiv, burrester, høj sødgræs, tuestar og dueurtslægten.

Horsens Kommune

Projektets afstrømningskonsekvenser og vandløbets skikkelse

Afstrømningsmæssige konsekvenser ved projektet og oplysninger om vandløbets nuværende og fremtidige skikkelse eller vandføringsevne og de hertil knyttede vandspejlsforhold fremgår af ansøgningsmaterialet, se bilag 2.

Høring

Horsens Kommune har fremsendt projektet i en 14 dages høring hos berørte myndigheder.

Horsens Kommune har vurderet, at berørte myndigheder i dette tilfælde er:

- Fiskeristyrelsen
- Horsens Museum

Bemærkninger fra de berørte myndigheder.

Der er ikke indkommet bemærkninger fra berørte myndigheder.

Eller:

Horsens Kommune har vurderet, at projektet ikke vedrører myndigheder, som på grund af dens specifikke miljøansvar eller lokale og regionale kompetencer kan forventes at blive berørt af projektets indvirkning på miljøet. Horsens Kommune har derfor alene foretaget høring hos relevante fagligheder internt i Horsens Kommune.

Og/eller

Horsens Kommune har gennemført en høring af berørte parter. Det er vurderet at ansøger samt ejer af arealet er berørt part.

Klagevejledning

Afgørelsen om, at Horsens Kommune ikke skal gennemføre en miljøvurdering af projektet kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Afgørelsen kan påklages af adressaten og enhver, der må antages at have en retlig interesse i sagens udfald og visse landsdækkende foreninger og organisationer. Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på hjemmesiden for Nævnenes Hus.

En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900,- (private)/ 1800,- (organisationer og virksomheder). Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Horsens Kommune videresender herefter anmodningen til Klagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagefristen udløber 4 uger efter, at denne afgørelse er offentliggjort.

Afgørelsen offentliggøres den ~~xx16.02xx~~.~~xxxx~~2026 på kommunens hjemmeside.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge miljøvurderingslovens bestemmelser være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt adressaten, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger. Er afgørelsen offentliggjort, regnes søgsmålsfristen fra offentliggørelsen.

Horsens Kommune

Orientering om klage

Hvis Horsens Kommune får besked fra Klageportalen, eller direkte fra en klager, der er fritaget for at klage digitalt via klageportalen, om, at der er indgivet en klage over afgørelsen, orienterer kommunen ansøger. Herudover orienterer Horsens Kommune ikke ansøger.

Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre klagenævnet bestemmer noget andet. Dette indebærer, at en samtidigt eller efterfølgende meddelt miljøgodkendelse eller dispensation til at påbegynde bygge- og anlægsarbejder efter miljøbeskyttelseslovens § 33, stk. 2, som udgangspunkt kan udnyttes. Udnyttes afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i Miljø- og Fødevareklagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, kan en meddelt miljøgodkendelse ikke udnyttes, og nævnet kan påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.

I øvrigt

Hvis du er i tvivl om noget i dette brev, er du velkommen til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Stine Wraae Bach

Biolog

Husk, at du ikke bør sende følsomme eller fortrolige oplysninger til os på mail. Det gælder f.eks. cpr-nummer, helbredsmæssige eller økonomiske oplysninger.

[Læs, hvad du i stedet kan gøre på \[www.horsens.dk/sikkermail\]\(http://www.horsens.dk/sikkermail\)](http://www.horsens.dk/sikkermail)

Afgørelsen er sendt til:

Lodsejere matriklerne:

Matr.nr. 11d, 21d, 19c, 5ø og 21g, Vestbirk By, Østbirk

Matr.nr. 5z og 12a Gammelstrup By, Tønning

Ansøger: Horsens Kommune, Team Vandløb, att. Peter De Santana Eskildsen
(pdse@horsens.dk)

Kopi af afgørelsen er sendt til følgende:

- Danmarks Naturfredningsforening
- Danmarks Sportsfiskerforbund
- Fiskeristyrelsen
- Horsens Museum

Bilag

1. Lovhenvvisninger
2. Ansøgning inkl. bilag, se webadresse
<https://app.skyfish.com/shared-link/6j7gohsp/2632234?sortBy=name-asc>
2.8 Screeningsskema
3. Habitatvurdering
4. Vurdering af målsatte vandforekomster

Bilag 1 – Lovhenvisninger

Miljøvurderingsloven

Bekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023 af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)

Miljøvurderingsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1608 af 9. december 2024 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter

Habitatdirektivet

Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter – med senere ændringer

Havstrategidirektivet

Rådets direktiv nr. 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger

Lov om vandplanlægning

Bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning

Vandrammedirektivet

Direktiv 2000/60/EF fra den 22. december 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger

Indsatsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1669 af 8. december 2025 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Naturbeskyttelsesloven

Bekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 af lov om naturbeskyttelse

Habitatbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Museumsloven

Bekendtgørelse nr. 1017 af 7. juli 2025 af museumsloven

Bilag 3 - Habitatvurdering

Jf. § 6, stk. 1-4 og § 10 i habitatbekendtgørelsen*, skal der forud for en dispensation foretages en vurdering af, om aktiviteten kan påvirke et internationalt beskyttet område (Natura 2000-område) væsentligt, og om det ansøgte kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV* (strengt beskyttede arter i EU).

Der kan kun meddeles afgørelse, hvis det vurderes, at projektet kan realiseres uden at:

- Skade arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.
- Beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Udover beskyttelsen af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er der en generel individbeskyttelse jf. artsfredningsbekendtgørelsens § 10, som forbyder drab og indfangning af bilag IV-arter. Beskyttelsen er bindende for bygherre, og Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) skal påse overholdelse af disse bestemmelser.

Natura 2000

Projektområdet ligger ca. 4,0 km i luftlinje fra nærmeste Natura 2000 område: nr. 52 (Habitatområde H48, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen og fuglebeskyttelsesområde F33, Salten Langsø og F35, Mossø). Projektområdet ligger 6 km fra Natura 2000 området, hvis man bevæger sig langs Gudenåen.

Der er vedtaget en Natura 2000-plan for området. Natura 2000-planens målsætning er bindende for myndigheden og skal anvendes ved myndighedsudøvelse jf. habitatbekendtgørelsen. Udpegningsgrundlaget for området fremgår af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's hjemmeside [hér](#).

Alene på baggrund af den store afstand til det internationale naturbeskyttelsesområde og projektets beskudte omfang, er det Horsens Kommunes vurdering, at det kan udelukkes, at projektet kan skade arter eller naturtyper, som udgør udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området. Dette begrundes med, at forlægningen af Vestbirk Bæk ikke får en påvirkning på selve Gudenåen, og derfor er det ikke muligt at projektet kan medføre en påvirkning på de naturtyper og de arter, der er på Natura 2000 områdets udpegningsgrundlag.

Bilag IV arter

En række arter af planter og dyr, de såkaldte bilag IV-arter, er omfattet af en særlig streng beskyttelse i alle EU-medlemsstater, herunder Danmark. Det gælder for dyrearterne, at der er et generelt forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder i deres naturlige udbredelsesområde, mens der for plantearterne er forbud mod at ødelægge dem. Forbuddet gælder uanset om disse dyr og planter findes inden eller uden for beskyttede naturområder.

Horsens Kommune har kendskab til, at der omkring projektområdet lever følgende bilag IV-arter; odder, arter af flagermus, stor vandsalamander, spidssnudet frø, markfirben, grøn mosaikguldsmed, og grøn køllekuldsmed.

Arter af flagermus

Flagermus foretrækker at yngle og raste i bygninger og i områder med træer, hvor der er hulheder, sprækker og grenbrud i træerne.

I 2012 blev der registreret 14 arter af flyvende flagermus ved Vestbirk Sø, ca. 500 m nordøst for projektområdet. Idet projektområdet er blandet skov og åben vandflade (Gudenåen) og dermed strukturelt ligner omgivelserne ved Vestbirk Sø, vurderes at de samme arter af flagermus forekommer indenfor projektområdet.

I det ansøgte projekt berøres eksisterende bebyggelse ikke. Yngle- og rasteområder for arter, der raster og yngler i bygninger, påvirkes dermed ikke.

Forlægning af Vestbirk Bæk medfører en begrænset fældning af nogle yngre opvækst af rødæl. Disse træer har ingen synlige sprækker og hulheder og det vurderes derfor, at en fældning ikke medfører påvirkning af potentielle yngle- og rasteområder for arter af flagermus.

Odder

Odderen har potentielle yngle- og rasteområder langs uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder.

Den er registreret spor efter odder af Miljøstyrelsen i 2011 umiddelbart opstrøms projektområdet ved tværgående landevej (Søvejen). Derudover er der ikke registreret spor af odder på tilgængelige naturdatabaser eller ved kommunens besigtigelser i området.

Det er Horsens Kommunes formodning, at der omkring projektområdet er en stabil bestand af Odder i Gudenåen. Dette baseres på data fra Miljøstyrelsens artsovervågning og fund indberettet på Naturdatabasen frem til i dag, fra andre steder i Gudenåen, med flest indberetninger nedstrøms projektområdet. Samtidig er Gudenåen på strækningen fra Søvejen forbi Vestbirk Vandkraftværk og ud til Mossø omgivet af uforstyrrede naturarealer (moser, enge og skove), som vurderes at være egnede levesteder for odder, idet den foretrækker at leve i uforstyrrede, større sammenhængende naturområder med vandløb eller større søer.

Både projektområdet og den eksisterende Gudenå, som løber umiddelbart nord for projektområdet, kan med sine uforstyrrede arealer potentielle yngle- og rasteområde for odder. Dog vurderes både Vestbirk Bæk og Gudenåen lige netop ved Vestbirk Vandkraftværk, at have en begrænset kvalitet af flere årsager. Vestbirk Bæk har ikke en nævneværdig fiskefauna, da passagen mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk er rørlagt. Tørre arealer omkring de uforstyrrede moser ved det nye forløb af Vestbirk Bæk kan indeholde egnede yngle- og rasteområder for odder, men vurderes dog at være af en lav kvalitet. Dette skyldes, at odderen typisk placerer redehuler nær vandløb og søer med et væsentligt indhold af fisk, fremfor ved skovmoser og vandhuller med en lav naturkvalitet og ringe indhold af fisk. Den opstrømsliggende del af Gudenåen har et så stort fald, at det udgør en spærring for fisk, hvormed fiskefaunaen i denne del af projektområdet er begrænset. Umiddelbart nord for projektområdet, ligger Vestbirk Vandkraftværk, hvor der er en stor grad af forstyrrelse hele året rundt, dog især i sommerhalvåret, da Gudenåens sejlene gæster har en overgang/passage her. Gudenåen er nedstrøms projektområdet rettet ud og de omgivende arealer er tørre skovpartier. Denne strækning blev gravet ved Vandkraftsværkets etablering, og de brinknære arealer rummer ikke enge og moser, men udgøres i stedet af tør produktionskov. Det kan ikke udelukkes at der forekommer odder på denne kanallignende strækning af Gudenåen, men den vurderes ikke at være egnet som yngle- og rasteområder. Da odderen foretrækker uforstyrrede områder nær vandløb og søer, som forekommer i stort antal umiddelbart nedstrøms projektområdet, er det kommunens vurdering, at det er langt mere sandsynligt, at odderen yngler og raster umiddelbart nedstrøms projektområdet.

Stor vandsalamander

Stor vandsalamander har potentielle yngle- og rasteområder i lysåbne vandhuller og overvintrer og tilbringer det/de første leveår på land, som regel områder med træer, hvor den

kan skjule sig under nedfaldne grene mm. Den findes typisk i rene vandhuller uden fisk, da den er følsom overfor fiskeprædation.

Der er registrering af stor vandsalamander fra vandhuller omkring projektområdet.

Der berøres ingen vandhuller ved det ansøgte projekt. Det kan derfor udelukkes, at der sker en negativ påvirkning af yngleområder for stor vandsalamander.

Stor vandsalamander raster på arealer i umiddelbar nærhed af ynglevandhullerne, hvor den i dagstiden søger skjul under større grene, træer osv. Det er kommunens vurdering, at de våde mosearealer, som nyt forløb af Vestbirk Bæk etableres i, ikke udgør egnede rasteområder for stor vandsalamander, idet jorden er vandmættet og at der en stor del af året står vand på terræn. Det planlagte projekt vurderes derfor ikke at kunne påvirke potentielle yngle- og rasteområder for stor vandsalamander.

Grøn mosaikguldsmed

Grøn mosaikguldsmed yngler og raster i næringsrige søer og grøfter med bestande af planten krebseklo, hvor guldsmeden lægger sine æg. Grøn mosaikguldsmed er observeret spredt i Horsens Kommune og er bl.a. registreret ca. 2,5 km sydøst for projektområdet i 2019. Der er ikke fundet krebseklo indenfor projektområdet, så den vurderes ikke at være egnet som yngle- eller rastelokalitet for Grøn mosaikguldsmed.

Da ingen egnede yngle- og rasteområder berøres af projektet, vurderes det ansøgte projekt at få en neutral effekt på kvaliteten af yngle- og rasteområder for grøn mosaikguldsmed.

Spidssnudet frø

Spidssnudet frø har potentielle yngle- og rasteområder i lysåbne vandhuller og søer, der ligger i tilknytning til fugtige områder med lav vegetation, hvor de kan finde føde i nærheden af ynglevandhullerne. Stor Horsens Kommune har ikke kendskab til fund af spidssnudet frø indenfor projektområdet. Det er Horsens Kommunes formodning, at der omkring projektområdet er en stabil bestand af spidssnudet frø i vandhuller langs Gudenåen. Dette baseres på iagttagelser fra området tilbage i 2012 og indberettede fund frem til i dag fra lokaliteter omkring projektområdet.

Der berøres ingen vandhuller ved det ansøgte projekt. Det kan derfor udelukkes, at der sker en negativ påvirkning af yngleområder for spidssnudet frø.

Spidssnudet frø raster på arealer omkring ynglevandhullerne, hvor arten i dagstiden søger skjul under større grene, træer osv. Det er kommunens vurdering, at de våde mosearealer, som nyt forløb af Vestbirk Bæk etableres i, ikke udgør egnede rasteområder for spidssnudet frø, idet jorden er vandmættet og at der en stor del af året står vand på terræn. Det planlagte projekt vurderes derfor ikke at kunne påvirke potentielle yngle- og rasteområder for spidssnudet frø.

Grøn kølleguldsmed

Grøn kølleguldsmed lever i større vandløb, herunder Gudenåen. Grøn kølleguldsmed yngler og raster i større vandløb med en god vandløbskvalitet. Der er gjort fund af grøn kølleguldsmed i Gudenåen umiddelbart opstrøms projektområdet. Idet Gudenåen ikke påvirkes ved det ansøgte projekt, kan det udelukkes, at det ansøgte projekt kan påvirke yngle- og rasteområder for grøn kølleguldsmed.

Markfirben

Markfirben yngler og raster på tørre, lysåbne naturområder. Markfirben er spredt forekommende i den nordvestlige del af Horsens Kommune, med kernebestanden nordvest for projektområdet. Da projektet ikke påvirker eksisterende lysåbne tørre områder, vurderes det ansøgte ikke at påvirke potentielle yngle- og rastesteder for markfirben. Det ansøgte vurderes derfor ikke at påvirke potentielle yngle- og rasteområder for markfirben.

Samlet vurdering vedr. Natura 2000-områder og bilag IV-arter

Horsens Kommune vurderer således samlet, at projektet kan realiseres uden at:

- Skade arter eller naturtyper som indgår i udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder.
- Beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter – eller ødelægge de plantearter, der er optaget på habitatdirektivets bilag IV.

Lovgivning markeret med * i teksten:

Habitatbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Habitatdirektivet

Rådets direktiv 92/43/EØF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter – med senere ændringer

Bilag 4 – Målsatte vandforekomster

Horsens Kommune skal, jf. indsatsbekendtgørelsen*, ved administration af øvrig lovgivning sikre, at miljømål udlagt ved lov om vandplanlægning* for de enkelte vandområder kan bibeholdes eller opnås, i overensstemmelse med EU's vandrammedirektiv. Der kan derfor ikke meddeles tilladelse, hvis det planlagte projekt medfører, at et målsat vandområde ikke kan opnå eller bibeholde fastlagt miljømål.

Projektet berører Vestbirk Bæk, der indgår vandområdeplan 2021- 2027, efter genbesøget. I tabel 1 ses de fastlagte miljømål for Vestbirk Bæk og Gudenåen, Vilholt Mølle - Mossø. I tabel 2 ses den seneste tilstandsvurdering af vandområdeplanens forskellige kvalitetselementer for Vestbirk Bæk og Gudenåen, der ligger nedstrøms projektet. Al data er tilgængeligt på Miljøstyrelsens hjemmeside; [Miljøgis](#).

Vandområde	Kvalitetselement	Miljømål
Vestbirk Bæk	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	God økologisk tilstand
Gudenåen, Vilholt Mølle - Mossø	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	God økologisk tilstand

Tabel 1. Fastlagte miljømål for Gudenåen

Vandområde	Kvalitetselement	Tilstand
Gudenåen, Vilholt Mølle - Mossø	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	Ringe økologisk tilstand
	Fisk	Ukendt
	Planter (makrofytter)	Ringe økologisk tilstand
	Smådyr (benthiske invertebrater)	Høj økologisk tilstand
	Alger (fyto-benthos)	God økologisk tilstand
	Nationalt specifikke stoffer	Ikke-god økologisk tilstand
Vestbirk Bæk	Kemisk tilstand	God kemisk tilstand
	Samlet økologisk tilstand	Ringe økologisk tilstand
	Fisk	Dårlig økologisk tilstand
	Planter (makrofytter)	Ukendt
	Smådyr (benthiske invertebrater)	Moderat økologisk tilstand
	Alger (fyto-benthos)	Ukendt
	Nationalt specifikke stoffer	Ikke god økologisk tilstand

Tabel 2. Seneste tilstandsvurdering af Vestbirk Bæk og Gudenåen, Vilholt Mølle - Mossø

Kommunens vurdering

Kemiske tilstand

Idet der ikke tilføres miljøfremmede stoffer, vurderes det planlagte projekt ikke at påvirke vandområdets kemi, og dermed vil det planlagte projekt have en neutral betydning for den kemiske tilstand, som i begge vandløb er god kemisk tilstand.

Vestbirk Bæk

Det fremgår, at der i dag er dårlig økologisk tilstand i Vestbirk Bæk baseret på kortlægning af fisk, som er kortlagt til dårlig økologisk tilstand og smådyr, som er kortlagt til at have en moderat økologisk tilstand.

Det er Horsens Kommunes vurdering, at vandløbsreguleringsprojektet medfører, at kvaliteten af Vestbirk Bæk som levested for arter af fisk, smådyr og vandplanter øges. Dette begrundes med, at reguleringen fjerner rørlagt strækning mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk. Når den rørlagte strækning fjernes, er der fri passage mellem Vestbirk Bæk og Gudenåen og både fisk og smådyr vil kunne bevæge sig frit mellem de to vandløb.

Gudenåen; Vilholt Mølle – Mossø

Det fremgår, at der i dag er ringe økologisk tilstand i Gudenåen baseret på kortlægning af planter. Kvalitetsselementet smådyr er kortlagt til en høj økologisk tilstand og kvalitetsselementet alger har en god økologisk tilstand.

Det er Horsens Kommunes vurdering, at selve anlægsdelen får en neutral betydning for Gudenåen, idet projektet ikke medfører en fysisk påvirkning af Gudenåen. Det er kommunens forventning, at driftsfasen tilsvarende får en neutral betydning for alger og planter i Gudenåen, da vækstforholdene for disse kvalitetsselementer ikke påvirkes, når rørlægningen mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk forsvinder. Idet projektet skaber sammenhæng mellem Vestbirk Bæk og Gudenåen forventes det, at projektet får en neutral til positiv betydning for Gudenåens smådyrs- og fiskefauna. Dermed vil projektet ikke medføre, at den høje økologiske tilstand for smådyr forringes. Det er sandsynligt, at projektet kan bidrage til at der kommer en god økologisk tilstand for arter af fisk i Vestbirk Bæk, da der bliver fri passage mellem Gudenåen og Vestbirk Bæk, når den rørlagte strækning borttages.

Samlet er det derfor Horsens Kommunes vurdering, at vandløbsreguleringsprojektet medfører, at der kan opnås en god økologisk tilstand for kvalitetsselementerne fisk og smådyr i Vestbirk Bæk. Kommunen vurderer, at projektets påvirkning på de øvrige kvalitetsselementer forbliver neutral.

Horsens Kommune vurderer således samlet, at projektet kan realiseres uden at:

- Forringe kvaliteten af nuværende kvalitetsselementer med en god eller høj økologisk tilstand
- Hindre at kvalitetsselementer inden for projektets vandområder kan opnå god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

Dermed er projektet i overensstemmelse med miljømål udlagt i vandområdeplan 2021-2027, jf. lov om vandplanlægning.

Lovgivning

Herunder er henvisninger til relevant lovgivning, som er markeret med * i dette brev:

Indsatsbekendtgørelsen

Bekendtgørelse nr. 1669 af 8. december 2025 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

Lov om vandplanlægning

Bekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017 af lov om vandplanlægning